

Службени гласник

Редакцијски пречишћен текст

ЗАКОН

о чеку

„Службени лист ФНРЈ”, број 105 до 27. децембра 1946, „Службени лист СФРЈ”, бр. 12 од 24. марта 1965, 50 од 11. новембра 1971, 52 од 4. октобра 1973, “Службени лист СРЈ”, број 46 од 4. октобра 1996.

Издавање и облик чека

Члан 1.

Чек садржи:

- 1) означење да је чек, написано у самом слогу исправе или, ако је ова издана на страном језику, израз који на томе језику одговара појму чека;
- 2) безусловни упут да се плати одређена свота новца из трасантовог покрића;
- 3) име онога који треба да плати (трасат);
- 4) место где треба платити;
- 5) означење дана и места издања чека;
- 6) потпис онога који је чек издао (трасант).

Члан 2.

Чек који је платив у земљи може се трасирати само **на банку***.

Чек платив ван земље може се према закону места плаћања трасирати на друга лица.

*Службени лист СФРЈ, број 12/1965

Члан 3.

Исправа у којој не би било ма којег од састојака побројаних у чл. 1. или која није трасирана према чл. 2. овог закона не вреди као чек, осим у случајевима који су одређени у следећим ставовима.

Ако није нарочито одређено, важи као место плаћања оно место које је означено поред трасатовог имена.

Чек у коме није назначено место издања сматра се да је издат у месту које је означено поред трасантовог имена.

Одређивање камате у чеку сматра се као да није написано.

Члан 4.

Чек се сме трасирати само на оно лице (чл. 2. овог закона) код кога трасант има покриће којим може располагати путем чека на основу изричног или прећутног споразума са тим лицем.

Трасант који изда непокривен чек дужан је дати имаоцу чека потпуно обештећење.

Члан 5.

Чек може гласити на име, по наредби или на доносиоца.

Чек на име који садржи назначење „или доносиоцу”, односно други израз који то исто значи, вреди као чек на доносиоца.

Исто тако чек без означања лица коме се има платити (корисник, ремитент) вреди као чек на доносиоца.

Чек може гласити и на име или по наредби самога трасанта.

Не вреди чек на доносиоца у коме су трасант и трасат једно исто лице.

Члан 6.

Трасант одговара за исплату. Свака одредба којом би се он ослобођавао одговорности за исплату сматра се да није ни написана.

Индосамент

Члан 7.

Чек на доносиоца преноси се простом предајом. Сваки други чек, па ма и не био изрично трасиран по наредби, преноси се индосаментом.

Чек, у коме је трасант ставио речи: „не по наредби” или други израз који значи то исто, преноси се само у облику и са дејствима обичног уступљења (цесије).

Чек на доносиоца може се претворити у чек на име или у чек по наредби одговарајућим пуним индосаментом.

Члан 8.

Индосамент мора бити безуслован. Сваки услов који би био стављен сматра се као да није написан.

Делимичан индосамент је ништаван.

Исто тако ништаван је и трасатов индосамент.

Индосамент „на доносиоца” вреди као бланко индосамент.

Ко год, изузимајући трасата, стави на полеђини чека издатог на доносиоца свој потпис, не исписујући одредбу о индосаменту, одговара као трасантов авалиста. Чек овим не губи својство чека на доносиоца.

Индосамент на трасата вреди као признаница о исплати *.

*Службени лист СФРЈ, број 52/1973

Одговорност и плаћање

Члан 9.

Изјава о акцепту, која би се на чек ставила, нема чековно-правног дејства.

Члан 10.

Исплата чека може се за целу чековну своту или за известан њен део обезбедити јемством (авалом).

Изузимајући трасата, ово обезбеђење може дати свако треће лице, па и оно које је чек потписало.

Члан 11.

Чек се плаћа по виђењу.

Не вреди као чек исправа у којој би доспелост била друкчије назначена.

Члан 12.

Чек који се има платити у нашој земљи мора се трасату поднети на исплату, и то рачунајући од дана издања:

- 1) у року од осам дана ако је место издања и плаћања у нашој земљи једно исто; а у року од петнаест дана ако су то различита места;
- 2) у року од двадесет дана ако је чек издат у којој од европских земаља;
- 3) у року од четрдесет дана ако је чек издат у којој земљи изван Европе, и то на обалама Средоземног или Црног Мора или на острвима у њима;
- 4) у року од седамдесет дана ако је чек издат у којој другој земљи изван Европе.

Изузетно од предњих прописа циркуларни чек може се поднети на исплату и у року од шест месеци од дана издања.

Сматра се да је чек поднет на исплату и онда кад је поднет неком обрачунском заводу чији је трасат члан или код кога има заступника.

Члан 13.

Када се чек трасира из једног места на неко друго место и када у тим местима не важе исти календари, онда се дан издања доводи на дан који му одговара у календару важећем у месту плаћања, па се према томе одређује доспелост.

Члан 14.

Немају никаквог утицаја на дејство чека смрт трасантова ни његова чековна неспособност за обвезивање, кад наступе после издања чека.

Трасат мора одбити исплату чека ако зна да је над имовином трасанта отворен стечај.

Члан 15.

Опозивање чека дејствује:

1) кад протече рок који је одређен за подношење ради исплате;

2) ако трасант непосредно пошаље чек који гласи на име или „по наредби” трасату, са наређењем да га измири лицу означеном у чеку, а опозивање стигне трасату пре него што је то наређење извршено.

Кад нема опозивања трасату је дужност према трасанту да чек исплати и пошто протече рок за подношење, осим ако не постоји друкчији споразум.

Трасант, који би после истека рока за подношење, располагао покрићем, мада није пуноважно опозвао чек, одговара за накнаду штете.

Члан 16.

Приликом исплате чека трасат може захтевати да му ималац преда чек с потврдом на њему да је исплаћен.

Ималац чека може одбити делимичну исплату.

У случају делимичне исплате трасат може захтевати да се она забележи на чеку и да му се уз то изда признаница на исплаћену своту.

Члан 17.

Чек који је с предње стране прецртан двома упоредним цртама може ималац чека наплатити само преко **банке*** (чл. 2. овог закона). Ово прецртавање може извршити било трасант било ималац чека.

Прецртај може бити општи или посебан.

Прецртај је општи ако између двеју његових црта није ништа назначено или ако је написано „**банка**”*, односно какав други израз који значи то исто. Прецртај је посебан ако је између његових црта написано име неке одређене **банке***.

Општи прецртај може се претворити у посебан, а посебан не може у општи.

Чек са посебним прецртајем може ималац чека наплатити само преко **банке*** означене у прецртају. Али она може одредити неку другу **банку*** да ту наплату изврши.

Брисање прецртаја или имена означене **банке*** сматра се као да није извршено.

Трасат који у случају општег прецртаја не исплати чек **банци***, него коме другом лицу, или који у случају посебног прецртаја исплати чек коме другом а не у прецртају означеној **банци***, одговара за проузроковану штету. Накнада штете не може бити већа од чековне своте.

*Службени лист СФРЈ, број 12/1965

Члан 18.

Трасант, а и сваки ималац чека, може забранити да се чек исплати у готовом новцу. Тога ради он мора да на предњој страни чека, преко слога напише „само за обрачун” или други какав израз који значи то исто.

У том случају чек се може измирити само путем обрачуна са трасатом или са лицем које има код трасата рачун или са чланом обрачунског завода који постоји у месту плаћања. Ако трасат није члан таквог завода, он може приликом подношења чека означити на њему неког члана тога завода у сврху обрачунавања. Овакав обрачун вреди као исплата.

Назначење „само за обрачун” не може се опозвати.

Ако не поступи по одредби за обрачун, трасат одговара највише до износа чековне своте за штету коју би на овај начин проузроковао.

Регрес због неисплате

Члан 19.

Ималац чека може вршити регрес против индосаната, трасанта и авалиста ако буде одбијена исплата чека који је поднесен на време (чл. 12. овог закона).

Подношење на исплату и неисплата морају бити утврђени:

- 1) јавном исправом („протест због неисплате”); или
- 2) потписаном изјавом трасатовом на чеку којом одбија исплату, са назначењем дана када је чек био поднет; изјава се мора у протестном року унети у регистар протеста, о чему протестни орган ставља потврду на чеку односно његовом алонжу; или
- 3) датираним уверењем обрачунског завода, којим се утврђује да је чек био поднет на време и да није измирен обрачуном.

Протест због неисплате мора се подићи пре него што протече рок за подношење. Али, за чек поднет на исплату последњег дана рока за подношење, ако не буде исплаћен, протест се може подићи још и првог радног дана који за овим даном долази.

Умножавање

Члан 20.

Чек издат у земљи а платив ван ње може се издати у два или више истоветних примерака. У слогу савког примерка мора се ставити његов текући број; ако се то не учини, сваки примерак важи као посебан чек.

Чек на доносиоца не може се умножавати.

Застарелост

Члан 21.

Регресни захтеви имаоца чека против индосаната и против трасаната застаревају за шест месеци од протекла рока за подношење на исплату.

Регресни захтеви индосаната једних против других и против трасаната застаревају за шест месеци од дана кад је индосант искупио чек или од дана кад је против њега код суда поступљено.

Тужба из основног односа

Члан 22.

Уместо да подигне регресну тужбу (чл. 19. овог закона), ималац чека, ако није друкчије уговорено, може уз повраћај чека остварити у редовној парници против трасанта или свога непосредног индосанта тражбину проистеклу из правног односа који је био основ издавања или преноса чека.

Остварење тражбине из основног односа ималац чека може вршити и онда кад нису испуњени услови за регрес или је овај застарео. Али у овом случају имаоцу се од његовог потраживања одбија износ штете коју је тужени дужник претрпео због неблаговремено учињеног или због пропуштеног подношења чека.

Прописи меничног закона који вреде за чек

Члан 23.

На чек се, сходно његовој природи, примењују следећи прописи Закона о меници:

1) о разликама у своти (чл. 6);

2) о пуноважности потписа стављеног на меници која садржи потписе поменуте у чл. 7. Закона о меници, као и о пуноважности потписа лица које ради без овлашћења или које прекорачи своје овлашћење (чл. 8);

3) о индосаменту (чл. 12 до 17), са изузетком прописа о акцептирању и оних из ст. 2. чл. 16. Закона о меници;

4) о авалу (чл. 30 и 31), с тим да трасатов авал нема чековно-правног дејства;

5) о плаћању (чл. 40. и чл. 114. тач. 3);

6) о извештавању (чл. 44); о напомени „без трошкова” (чл. 45); о солидарној одговорности (чл. 46); о регресној своти (чл. 47. ст. 1 и чл. 48); о предаји исправа и пребрисавању индосамената (чл. 49); у свима наведеним члановима изузимају се прописи о акценту и о камати одређеној у исправи;

7) о вишој сили (чл. 53) са изузетком прописа о акцептирању;

8) о умножавању (чл. 64) са изузетком друге реченице првог става;

9) о преиначењу менице (чл. 68) са изузетком прописа о акцептирању са додатком: Штету која проистиче из икупљења преиначеног као и лажног чека сноси трасант преиначеног чека односно неистинити трасант лажног чека ако су, било ова лица (трасанти), било њихови намештеници којима је поверено руковање чековима криви у погледу преиначења чека односно у погледу издања лажног чека. У сваком другом случају штету сноси трасат. Противна погодба не важи;

10) у протесту (чл. 69 до 76 и 77 ст. 2) са изузетком прописа о акцептирању и о протестовању на основу преписа чека (чл. 71. тач. 1);

11) о застарелости (чл. 79 до 84);

12) о неоправданом обogaћењу (чл. 85), са изузетком прописа о акцептанту, али само ако нема места тужби из чл. 22. ст. 2 овог закона;

13) о праву залогe и придржаја (чл. 86 до 89);

14) о амортизацији (чл. 90 до 93), са изузетком прописа о акцептанту;

15) о сукобима закона (чл. 94 до 100);

16) општа наређења (чл. 101 до 105 и чл. 106 ст. 1 и 3), са изузетком прописа о акцептирању.

Члан 24.

За судско остваривање чековно-правних регресних захтева вреде исти прописи о надлежности и поступку који вреде за менично-правне регресне захтеве.

Казнене одредбе*

*Службени лист СФРЈ, број 52/1973

Члан 25.

Новчаном казном од 2% до 10% од чековног износа, а најмање* 15.000 нових динара**, казниће се за прекршај* предузеће** или друго правно лице:*

- 1) које трасира чек без датума или са неистинитим датумом издања;*
- 2) које чек из тачке 1. став 1. овог члана, иако зна за његове недостатке, преузме, пренесе или исплати;*
- 3) које трасира чек противно одредби члана 2. овог закона;*
- 4) које претвори посебан прецртај у општи или избрише било прецртај било име означене банке (члан 17).*

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у* предузећу** или у другом правном лицу новчаном казном од 1% до 5% од чековног износа, а најмање* 900 нових динара**.*

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и појединац новчаном казном од 1% до 5% од чековног износа, а најмање* 900 нових динара**.*

*Службени лист СФРЈ, број 52/1973

**Службени лист СРЈ, број 46/1996

Члан 26.

Новчаном казном од 10% до 20% од непокривеног чековног износа, а најмање* 15.000 нових динара**, казниће се за прекршај* предузеће** или друго правно лице:*

1) које као трасант чека изда чек за који нема уопште или нема довољно покрића;*

2) које као трасант чека, иако је знало да чек не може пуноважно опозвати, тако располаже покрићем да онемогући исплату чека (члан 15).*

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у* предузећу** или у другом правном лицу новчаном казном од 2% до 10% од непокривеног чековног износа, а најмање* 900 нових динара**.*

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и појединац новчаном казном од 2% до 10% од непокривеног чековног износа, а најмање* 900 нових динара**.*

У случају из става 1. овог члана трасант је дужан да имаоцу чека накнади штету (члан 4).*

*Службени лист СФРЈ, број 52/1973

**Службени лист СРЈ, број 46/1996

Члан 27.

Брисан је (види члан 3. Закона – 12/1965-412)

Прелазне и завршне одредбе

Члан 28.

За чек вреде прописи чл. 111, 112. и 114. Закона о меници.

Члан 29.

Циркуларни чек издаје се и употребљава под прописаним условима.*

*Службени лист СРЈ, број 46/1996

Члан 30.

Изузетно од чл. 2. Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Службени лист ФНРЈ” бр. 86 од 25. октобра 1946. године), за чекове издате пре ступања на снагу овог закона вреде прописи Чековног закона од 29. новембра 1928. године.

По Чековном закону од 29. новембра 1928. године исто тако просуђује се облик и дејство чековних изјава које су после ступања на снагу овог закона дате на чековима пре тога издатим. Ово вреди и за чињења потребна за одржавање и остваривање чековних права.

Члан 31.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије”.